

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Pénzmosás - a bűnözői lehetőségek tárháza

Szerző:

dr. Dülk Tímea Zsuzsanna

bírósági titkár

Veszprém, 2022. június 30.

I. Bevezetés

Az egyik legritkábban felderíthető - és egyben az egyik legjövödelmezőbb - gazdasági bűncselekmény kétséget kizáróan a köztudatban az Al Capone nevéhez kötődő pénzmosás. Maguk a szakemberek is elismerik, hogy e bűncselekmény az esetek igen nagy százalékában látens marad, nem mintha nem folynának nyomozások az elkövetőkkel szemben, egyszerűen nem lehet fel elegendő bizonyíték a bűnösség megállapításához.

Vannak azonban olyan esetek, amikor a nyomozó hatóság belefektetett munkája megtérül és az eljárás eredményeképpen a bíróság megállapítja az elkövető(k) büntetőjogi felelősségét pénzmosás bűncselekmény elkövetése miatt.

De nézzük először, hogyan is alakult ki ez a bűncselekmény.

II. Kezdetek?

A kérdőjel nem tévedésből került oda. Vajon tényleg egészen az ókori Rómáig visszanyúl a pénzmosás eredete?

Egy a helyi egyetemen takarító férfi különleges, Krisztus korabeli római pénzüremét talált egy Brighton melletti erdőben. Az erdei ösvényen haladva fémdetektorával talált rá a titokzatos érmére, amelyet az egyetem egyik legkorszerűbb mikroszkópjával megvizsgáltak és kiderült, hogy tömör ezüstdből készült.

Ez még önmagában nem rendkívüli felfedezés, hiszen az ezüstdénár a rómaiak mindennapi fizetőeszköze volt. Témánk szempontjából viszont az a különlegessége, hogy azt feltehetően egy írástudatlan hamisító készíthette, aki az eredeti pénzüremén szereplő feliratokat és szimbólumokat mondhatni kissé hanyag módon tüntette fel a "remekművén".

Az eredeti pénz az actiumi csatáról emlékezett meg, egyik oldalán egy krokodil látható, másik oldalán pedig Augustus császár. A hamisító azonban a korábbi császárt, Julius Caesart örökítette meg az

érmén, és az érme túloldalán lévő krokodilt rossz irányban ábrázolta, ráadásul hibásan betűzte le Egyiptomot is.

A British Museum érme gyűjteményének egyik szakértője szerint a dénár készítője feltehetően nem tudott írni és olvasni, felmerült annak a lehetősége is, hogy ez az érme egy prototípus lehetett, illetve az sem kizárt, hogy készítője azzal akart bevételhez jutni, hogy az eredetinel kisebb mennyiségű ezüsből készítette el a fizetőeszközt.

A Sussexi Egyetem egyik kutatója szerint azonban elképzelhető, hogy a pénzmosás egyik korai példájáról van szó. Lehet ugyanis, hogy a hamisító törvénytelenül nagyobb mennyiségű ezüst tulajdonába került, amelyet valahogy el akart rejteni, amelynek legjobb módszere a beolvasztás volt.¹

III. A kifejezés eredete

A legenda szerint a kifejezést Al Capone Chicago-szerte működtetett pénzbedobós, önkiszolgálós mosodái és autómosói szolgáltatták, melyek segítségével álcázta a különböző illegális tevékenységeiből - így például a prostitúcióból, a szerencsejátékokból és a szesztilalmi törvények megsértéséből - származó jövedelmét.²

A szó eredetét leszámítva a történetből annyi mindenképpen igaz, hogy az 1920-as években gyakran előfordult, hogy a bűnözők a nagy készpénzforgalmú vállalkozások révén a bűncselekményből szerzett készpénzt vegyítették a mosodák által előteremtett legális bevétellel - ezáltal logikus kereskedelmi okot szolgáltattak a nagy összegű készpénz létezésére, és így a törvény előtt igazolni tudták az illegális forrásból történt vagyongyarapodás eredetét.³

"Bár a „mosás”-t ma ennek a szónak a tisztítással való társítása miatt hangsúlyozzák, valószínűsíthető, hogy az eredeti bűnügyi kapcsolat a mosodák álcaként történő alkalmazása során alakult ki."⁴

¹ Hamis érme az ókori Angliából, 2010. november 26. (https://multkor.hu/20101126_hamis_erme_az_okori_angliabol)

² Jeffrey Robinson: A pénzmosoda. A világ harmadik legnagyobb üzlete belülről. Park Kiadó, Budapest, 1996. 9. old.

³ Gál István László: A pénzmosás elleni küzdelem közgazdasági és büntetőjogi kérdései, Pécs, 2005. PhD értekezés 26. old.

⁴ Gál István László, 26. old.

Bár a köztudatban Al Caponét tekintik a pénzmosás atyjának, valójában az első igazi nagy volumenű pénzmosó a lengyel származású Meyer Lansky volt. Lansky a többi bűnözővel ellentétben nem erőszakot alkalmazott, hanem az eszét használta, és Lucky Luciano jobb kezeként a maffia könyvelője, majd nagyhatalmú pénzügyi vezetője lett. Ő már dokumentáltan pénzmosás céljából használta ki a svájci bankok által nyújtott diszkréció előnyeit, és tisztában volt azzal, hogy az egyes országok közötti nemzetközi bűnüldözési együttműködés még igencsak gyerekcipőben járt."⁵

Az első lépése az volt, hogy kihasználta a svájci bankok szigorú banktitok szabályait, azt, hogy a számla tulajdonosát csak a bank 3-4 vezetője ismerhette, és hogy a tulajdonos személyének vagy a számla létezésének elárulása is bűncselekménynek minősült akkor Svájcban.

Néhány évvel később már a Las Vegas-i sivatagban tűnt fel, és Benjamin Bugsy Siegel-nek segített finanszírozni a Flamingo szálloda-, és kaszinókomplexum felépítését és működtetését.

Lansky felismerte azt, hogy az adómentes jövedő a külföldi terjeszkedésben rejlik, ezért folyamatosan kereste az ilyen lehetőségeket, így talált Kubára, a Batista kormány idején, ahol szívesen fogadták őt és az amerikaiak pénzét is.⁶

Ő segített felvirágoztatni a kubai nyaralóhelyeket, melyek az amerikai illegális bevételek óriási mosodájává alakultak az útmutatásai nyomán. Ezt a jól működő üzletet lehetetlenítette el Fidel Castro a Batista kormányzat megdöntésével, melynek eredményeképp Lansky áttette tevékenységének központját a Bahama szigetekre. Bár Lansky nem nevezhető a szó modern értelmében vett pénzmosónak, hiszen tevékenysége az adóelkerülésre korlátozódott, mégis ő hozott létre olyan módszereket, melyeket akár a mai napig használnak a törvénytelen úton megszerzett jövedelmek tisztára mosása során.⁷

Az amerikai szesztilalom idején kialakult bűnözői csoportok "felelősek" tehát a szervezett bűnözés és a pénzmosás kialakulásáért. Ezek a „maffia” jellegű csoportok megfelelő pénzügyi és személyi

⁵ Murányi Fanni: A pénzmosás, Budapest, 2016. Szakdolgozat 7. old.

⁶ Szendrei Ferenc: A pénzmosás, Pécs, 2010. PhD értekezés 11. old.

⁷ Jeffrey Robinson, 9. old.

háttérrel rendelkeztek ennek az "üzletnek" a bonyolításához, és a szesztilalom feloldása után munkanélküliek lettek. Így kénytelenek voltak átképezni magukat más típusú bűncselekmények elkövetésére.

Tipikusan ilyen bűncselekmény volt a kábítószer-kereskedelem, amely a kábítószer szállítása és terjesztése okán jelentős erőket vett igénybe, komoly logisztikát és szervezettséget igényelt (és igényel ma is), ugyanakkor figyelemre méltó haszonnal is járt, ami már akkor elkerülhetetlenül szükségessé tette a pénzmosás gyakorlását is.⁸

Talán épp emiatt alakult ki egy olyan nézet is, amely szerint a pénzmosás kifejezés nem Al Capone mosodáihoz köthető, hanem a kábítószer-kereskedők által használt argóból ered. Ők nevezték ugyanis „mosás”-nak azt a tevékenységet, amikor az illegális ügyletekből származó pénzeket törvényesen megszerzettként tüntették fel.⁹

Maga a pénzmosás szó, vagyis a money laundering kifejezés először 1973-ban jelent meg egy a Watergate botrányról szóló újságcikkben, amely Nixon elnök titkos választási pénzeinek eredetét vizsgálta.

Az első bíróság 1976-ban használta először büntető ügyben a pénzmosás kifejezést, szintén a Watergate ügygel kapcsolatban. Az Egyesült Államokban többek között az ügy hozományaként is, 1986-ban a világon először törvénybe foglalták a pénzmosás büntetendőségét.¹⁰

"Napjainkban a „pénzmosás” kifejezéssel azt a folyamatot jelöljük, ami a piszkos, illegálisan szerzett pénzzel történik. A piszkos pénzt ügyletek egész során forgatják át, sorozatos átutalások és más műveletek segítségével elrejtik, hogy végül törvényes bevételként jeleníthessék meg újra.

A pénzmosás tehát az a módszer, amely által valamennyi bűncselekményből származó nyereséget a világ bankrendszerén és üzleti szféráján keresztül mind fehérebbé és fehérebbé tesznek. Az így nyert

⁸ Szendrei Ferenc, 11. old.

⁹ Gál István László, 27. old.

¹⁰ Anti-Drug Abuse Act of 1986.

pénz lesz a bűnös tevékenység „tiszta” nyeresége.”¹¹

Talán az egyik legegyszerűbb példája lehet ennek a szerencsejáték, amikor a kaszinókban zsetont váltanak a mosandó pénzből, és azt egyből visszaváltják mint "nyereményt", majd erről számlát kérnek, hogy a későbbiekben azzal bizonyíthassák, hogy a pénz a kaszinóban eltöltött idő "szerencsés" következménye.

IV. Pénzmosás és szervezett bűnözés

A pénzmosás problémája nem csak a kisebb bűnözőket érinti, hanem az olyan nemzetközi szervezett csoportokról is szól, mint például az olasz maffia, a japán Jakuza, a kolumbiai kartellek, az orosz maffia, a nigériai és nyugat-afrikai bandák, a mexikói Juarez-, tijuana- és gulf kartellek. Ezek jól finanszírozott, magas szinten szervezett, jelentős befolyással rendelkező csoportok, melyek a fizikai erőszak alkalmazásán túl sokszor élvezik a legmagasabb szintű politikai elit támogatását is.¹²

Ezek a szervezetek a működésük során szoros kapcsolatba kerülnek pénzintézetekkel, a nemzetközi pénzvilág intézményrendszerével, hivatalos szervekkel, és a pénzügyi managementtel, és a pénzmosás által képesek egyre mélyebben beépülni a legális társadalom életébe.

Ennek egyik leggyakrabban emlegetett példája a kolumbiai „medellini-kartell” főnökének ajánlata volt, aki felajánlotta a kormánynak, hogy ha szemet húny a kokaintermelés és a kokainexport felett, akkor a kartell kifizeti Kolumbia teljes államadóságát. A dolog pikantériája, hogy a kolumbiai kormány komolyan fontolóra vette az ajánlatot, és csak az amerikai kormány nyomására visszakozott.¹³

Természetesen nem csak Amerika alkalmazta és élvezte a pénzmosás technikáinak áldásos hatásait, más kontinenseken is előszeretettel alkalmazták ezt a módszert illegálisan szerzett bevételeik tisztára mosására, ki-ki a saját ötletei, elképzelései szerint.

¹¹ Gál István László, 27. old.

¹² Varga Judit: Pénzmosás a mindennapjainkban, Büntetőjogi szemle 2015/3. szám, 117. old.

¹³ Gulyás Mónika: A Pénzmosás elleni küzdelem eszközei Magyarországon és az Európai Unióban, Szakdolgozat, Miskolc, 2013., 13. old.

A pénzmosás ellen tett intézkedések ellenére Ázsia és a csendes-óceáni térség kedvelt célpontjává vált az Európából kiszoruló pénzmosóknak¹⁴, hiszen ezek az országok hatalmas, egyre növekvő piacokkal rendelkeztek. Így a 90-es évektől egyre növekvő üzletággá vált a pénzmosás.

Mindezt elősegítette az is, hogy például Indiában, Hong Kongban és Pakisztánban lehetővé vált az arany és a kábítószer csempészése. Az arany kereskedelem összekapcsolta Pakisztán és India heroin iparát a Perzsa-öbölben és Dubaiban található arany-kereskedelmi központokkal. Ezzel együtt Ázsiában - főleg Laoszban és Kambodzsában - folyamatosan és nagymértékben nőtt a kábítószer-fogyasztás és ezzel karöltve a kábítószer-kereskedelem is. Egyre elterjedtebbé vált a dollár ázsiai számlákra történő elhelyezése, hiszen így a kábítószer kereskedők azonnal hozzájuthattak, ha szükségük volt rá egy üzlet lebonyolításához.

A gazdasági érdekeltségek legnagyobb része a tengerentúli kínaiak kezében összpontosult, ahol hagyományosan a pénzeket off-shore jellegű pénzügyi központokban vagy a normál bankrendszeren kívül, a szabályozatlan földalatti bankrendszerben tartják, melyek magukba foglalnak pénzváltókat, arany-üzleteket és pénz-kölcsönzőket is.

Tovább nehezíti a helyzetet, legalábbis a bűnüldöző szervek oldalán, hogy Dél-Koreában, Pakisztánban és Kínában például a banktitok kötöttsége és a pénzmosás veszélyei iránti érdektelenség miatt nem büntetendők ezek a cselekmények. Az országok jelentős részében még jelentési kötelezettség sincs előírva.¹⁵

Európában a balkáni útvonal az, ami biztosította a kábítószer, elsősorban a heroin eljutását Albánián, Bulgárián, Románián és a volt jugoszláv utódállamokon keresztül Németországba, Franciaországba, Olaszországba és az Egyesült Királyságba.

Bulgária volt a központ, itt zajlott főként a csempészett fegyverek és a kábítószer-kereskedelemből származó pénz, arany cseréje.

¹⁴ A kolumbiai drogkirály, José Rodriguez Gacha is rendelkezett számlákkal Hongkongban és Japánban

¹⁵ Szendrei Ferenc, 131. old.

"Az ország az 1954-89-ig terjedő Zsivkov-időszakban kétes hírnévre tett szert a nemzetközi terrorizmus vonatkozásában. A pápa elleni merényletet elkövető Mehmet Ali Agca azt nyilatkozta az olasz hatóságoknak, hogy „a fegyverek Belgiumból, Olaszországból Csehszlovákiából, Magyarországról és Lengyelországból érkeztek Bulgáriába, hogy azokat szíriai és libanoni terroristáknak továbbadják. A közel-keletiek csempészett arannyal, kábítószerrel és készpénzzel fizettek.”

A folyamatban elsődleges motiváció a keményvaluta megszerzése volt, amelyre ezen országokban igen nagy a kereslet. Az 1989-es kormányváltás után a bolgár hatóságok komoly erőfeszítéseket tettek a kábítószer-, és a fegyverkereskedelem visszaszorítása érdekében. Segítséget kértek a Világbanktól és az IMF-től a bankreform végrehajtásához. A pénzmosás elleni harc azonban háttérbe szorult Bulgária más problémái, a külső adósság átütemezése, a magas infláció megfékezése és a gazdaság fellendítése miatt. Az International Narcotics Control Strategy Report jelentése szerint, Bulgária nem számít pénzmosási központnak. Ugyanakkor a jelentés azt is megállapította, hogy az ország pénzügyi liberalizációja és az ország földrajzi helyzete miatt az ún. heroin útvonal továbbra is vonzani fogja ezeket a pénzeszközöket. Néhány bolgár bank pedig arra használja a titoktartási törvényeket, hogy elrejtse a fegyver- és kábítószer-kereskedelem bevételeit."¹⁶

Csehszlovákia szétválása után Csehországban és Szlovákiában pénzmosási törvény híján könnyebb dolga volt azoknak, akik pénzmosásból szerettek volna legális bevételhez jutni. A szlovákiai privatizáció csak segítette ezt a törekvést, mivel az így befektetett pénzeszközök eredetét nem igazán ellenőrizték. Mindezek a hibák azonban oda vezettek, hogy 1994-ben Szlovákia megalkotta pénzmosás elleni törvényét.

Franciaország igen korán szembesült a nemzetközi kábítószer kereskedelem és pénzmosás problémájával. Az 1970-es évektől megnőtt az idegenforgalom, a nemzetközi légiforgalom, megjelentek kolumbiai kábítószer-csempészek, akik Marseille-en keresztül juttatták be a különböző anyagokat. A felderítést nehezítette, hogy a "kishalak" nem ismerték a legtöbbször külföldi "nagyhalakat", és csak összekötőkön keresztül tartották a kapcsolatot. Ebben az időszakban elsősorban az így megszerzett pénz kicsempészése volt a fő irányvonal. Ezek az események vezettek oda, hogy 1987-ben bűncselekménnyé nyilvánították a pénzmosást.

¹⁶ Szendrei Ferenc, 133-134. old.

Később már kifejezetten pénzmosás céljából érkeztek bűnözők az afrikai kontinensről, akik elkezdték felvásárolni a kisebb üzleteket, mint például pizzériákat, sütödéket, és ezeken keresztül - bevételként lekönnyelve - igyekeztek tisztára mosni a pénzeket, azonban 10%-ot mindig továbbutaltak az alapbűncselekményt elkövető bűnözőkhöz.

Ezt követően Amerikából, Dél-Ázsiából és az orosz-ukrán területekről is érkeztek bűnözői csoportok, akik már vállalkozásokon keresztül teljesen fiktív ügyletek révén bonyolították pénzmosási tevékenységüket.

A Pénzmosás Elleni Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF), amely a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem nemzetközi standardjait meghatározó kormányközi szervezet. A pénzügyi rendszer pénzmosás és terrorizmus finanszírozása kockázataitól való megóvása, valamint a nemzetközi küzdelem stratégiájának való hatékonyabb megfelelés érdekében, az FATF azonosítja azon országokat, melyek AML/CFT vonatkozásában stratégiai hiányosságokkal küzdenek. A szervezet felhívja ezen országok figyelmét akcióterv kidolgozásra, illetve a feltárt hiányosságok határidőn belül történő felszámolására. A megtett lépéseket és eredményeket folyamatos felügyelet keretében ellenőrzi és rendszeres jelleggel felhívásokat tesz közzé a magas kockázatú és nem együttműködő országok vonatkozásában. 17 saját norma- és eljárási rendjének megfelelően többszintű listát alkot a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása szempontjából kockázatosnak minősített országokról, és az egyes országok listára kerülését, illetve listáról történő lekerülését az ún. „public statement”-ek kibocsátásával hozza nyilvánosságra.

Az FATF által 2022 júniusában közzétett lista az alábbiak szerint alakul:

Magas kockázatú stratégiai hiányosságokkal küzdő országok:

- Észak-Korea
- Irán

¹⁷ A Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF) (forrás: mnb.hu)

Azon országok, ahol a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni intézményrendszer fejlesztése, vizsgálata folyamatban van:

- Albania, Barbados, Burkina Faso, Cambodia, Cayman Islands, Gibraltar, Haiti, Jamaica, Jordan, Mali, Morocco, Myanmar, Nicaragua, Pakistan, Panama, Philippines, Senegal, South Sudan, Syria, Türkiye, Uganda, United Arab Emirates, Yemen.

V. Néhány pénzmosási eset a nagyvilágból¹⁸

Rögtön elsőként - kapcsolódva az előző témához - lássuk az amerikai kormány mit lépett a medellini kartell ügyleteivel kapcsolatban.

1. A sarki jégsapka művelet

1991 márciusában egy két évig tartó nyomozás eredményeként szövetségi hivatalos személyek lefoglaltak három doboznyi aktát a Continental Illinois Bank New York City-ben lévő fiókjában. Ez a lefoglalás volt a csúcspontja annak a nyomozásnak, amely felozlatta a kolumbiai Medellin kartell európai, dél-amerikai és az Egyesült Államokban működő pénzmosó szervezeteit. A Medellin kartell kolumbiai kokaint árusított New York utcáin, majd az ebből befolyt készpénzt dobozokba csomagolták, és ékszerként páncélautókban szállították Los Angelesbe. Ezt követően a pénzt befizették környékbeli bankokba, mintha az az ékszereladásokból származó bevétel lenne, és az egészet visszautalták New York-i bankokba. Ezek a bankok különböző bankok számláira utalták a pénzt, amely végül visszakerült Kolumbiába. A nyomozás során a 300 millió dollár értékű pénzmosási ügyletben 127 személyt tartóztattak le és két bank ellen eljárás indult.

2. Green Ice - zöld jég (a dollár alapszíne)

Az USA nyomozó hatóságai 1992-ben 500 folyószámlát fagyasztottak be különböző bankokban az USA, Kolumbia, Olaszország és Spanyolország területén, mivel különböző kolumbiai pénzmosó cégek ezeken tárolták az illegális kábítószertermesztésből, előállításból, csempészetből és forgalmazásból

¹⁸ Szendrei Ferenc, 247. old., 250.old.

származó pénzeket. A pénzek hivatalosan exporttevékenység ellenértékeként kerültek a számlákra. Az ügyben négy kolumbiai bank is érintett volt, így a Corporacion Financiera del Valle is, mely az államadóság kezelésével volt megbízva. A nyomozó hatóság kb. 200 személyt vett őrizetbe, köztük a pénzmosásban foglalkoztatott banki alkalmazottak oktatását szervező kolumbiai Rodrigo Polania Camargot is, aki a megvesztegetésre szánt összegeket osztotta szét a hadsereg korrump vezető tisztjei között. Polania egyébként a kolumbiai bankfelügyeletnél dolgozott, és fel akarták venni egy olyan kormányhivatalnoki kiképzésre, amelynek témája a pénzmosás elleni fellépés lett volna.

3. BCCI ügy

A Bank of Credit and Commerce International (BCCI) egy 73 országban pénzügyi szolgáltatást nyújtó bank volt, melyet 1972-ban Agha Hasan Abedi pakisztáni bankár alapított. Luxemburgban jegyezték be, de Londonból és a Kajmán szigetekről irányították a működését. Különböző banki és pénzügyi manőverekkel átláthatatlanná tették a működését, míg felügyeletet gyakorlatilag egyik ország sem gyakorolt felette. A bank a teljes rendszertelenséget és szabályozatlanságot használta pénzmosásra, nemzetközileg többször próbálták felülvizsgálni, amely minden alkalommal sikertelen volt a kommunikáció hiánya és egyéb körülmények miatt.

Mindezeknek köszönhetően a bank a bűnszervezetek pénzügyi központjává nőtte ki magát, és a világ 7. legnagyobb magánbankjaként számon tartott intézmény olyan betétesekkel büszkélkedhetett, mint Saddam Hussein, Manuel Antonio Noriega (panamai „kormányzó”) vagy Samuel Doe (Libéria elnöke).

A 80-as évek közepén a CIA nyomozást kezdett a bank tevékenysége kapcsán drog, terrorizmus és pénzmosás ügyében, és 1988-ban pénzmosás vádjával számos vezetőjét letartóztattak. A következő egy évben összehangolt nemzetközi nyomozást folytattak le, melynek eredményeként végül a 90-es években sikerült feltárni a bank törvénysértő tevékenységét, így például a sorozatos sikkasztásokat és a veszteségek leplezését. A bank bukása jelentős hatást gyakorolt a bankvilágra, felhívta a figyelmet a bankfelügyeleti tevékenységek fontosságára és azok hiányosságaira.

4. Bank of New York

Szintén pénzmosás gyanújába keveredett a Bank of New York, amit egy ukrán származású üzletember, Szemjon Mogiljevics (Szeva) használt kétes eredetű forrásainak tisztára mosására. A pénzeket az általa vezetett "vörös maffia" nevű orosz csoporthoz kötötték, de ezt nem tudták bebizonyítani. Az ügynek egyébként magyar vonatkozása is van, mert az üzletembernek magyar felesége volt, így a 90-es évektől Budapestre tette át főhadiszállását, és ügyleteit a Black and White Club nevű sztriptíz bárból irányította.

Később egy prágai éttermében születésnap ünnepség alatt a rendőrség razzitát tartott és a 200 résztvevő közül (több prostituált is jelen volt) 30 embert kitiltottak az országból. Annak ellenére, hogy a razzia a fülébe jutott és nem ment el a rendezvényre, őt is kitiltották, Magyarországon pedig nem kívánt személylé nyilvánították.

VI. Magyarország

A hazai szakirodalomban Csemegi Károly 1882-ben írta le először, hogy a csempész az általa csempészett árukat siet minél előbb más, legálisan szerzett áru közé rejteni, hogy a hatóság kutakodó szeme ne ismerhesse fel azok bűnös eredetét.¹⁹ Herczeg Ferenc pedig a 19. század második felében elkövetett csalássorozat elkövetőjéről számolt be, aki leleplezése előtt a jövedelmét úgy kívánta legalizálni, hogy évekig egy fantom ügyvédi irodát működtetett.

Az 1843. évi törvényjavaslat is már súlyos szankciót helyezett kilátásba azzal szemben is, aki „valamely büntett által szerzett vagyont, tudva, hogy az büntett által szerzett, mástól szándékosan átvesz és elrejt”.²⁰

A szervezett bűnözés megjelenése hazánkban az 1970-es évekre tehető, bizonyos családi alapon szerveződött és elsősorban vagyon elleni bűncselekmények elkövetésére szakosodott bűnbandákhoz

¹⁹ Csemegi Károly: A bűnvádi eljárás tervezetének általános indokolása. A Magyar Igazságügy 1882. évi évfolyamának melléklete

²⁰ Az 1843-iki büntetőjogi javaslatok anyaggyűjteménye. I. kötet. A Magyar Tudományos Akadémia kiadása. Budapest, 1896. 94. o.

kapcsolódóan. Az 1970-1980-as években a bankrendszer fejletlensége, és a forint átválthatóságának hiánya akadályozta a pénzmosás kialakulását. Emellett sem tőzsde, sem valutaügyletek nem adtak lehetőséget a gyakorlására. A szervezett bűnözésből származó extraprofit pedig még nem volt olyan jelentős, amit ne tudtak volna felélni.

„Ismeretlen, sőt lehetetlen volt a pénzmosás a rendszerváltás előtt, hiszen hazánkban akkor még nem létezett kétszintű bankrendszer, ráadásul a nemzetközi pénzmozgás csupán egy-két, rendszerint állami tulajdonban lévő társaság kiváltsága volt, arra a lakosság és mások nem kaptak lehetőséget. A banki szolgáltatások csupán takarékszövetkezetek révén voltak elérhetőek a lakosság számára, és a szolgáltatások közül is csak a betét elhelyezése és esetleg hitel igénylése jöhetett szóba.

Sem tőzsde-, sem valutaügyletek nem tették lehetővé a pénzmosást, így annak lehetősége csupán a takarékbetétekkel kapcsolatos műveletekre korlátozódott. A takarékbetétek azonban jellemzően minimális összegű megtakarításokat jelentettek, és egyébként is csak magyar állampolgároknak lehettek betéteik.”²¹

A rendszerváltás teremtette meg a hátterét a pénzmosás kialakulásának, hiszen megjelent a legális tőkepiac, ahol a kialakulóban lévő banki szolgáltatások, a pénzmosás elleni jogszabályok hiánya, a szigorú banktitok szabályok kedvező feltételeket teremtettek az illegális tőke bevándorlásának is. Ennek egyenes következménye volt a feketegazdaság megjelenése, amely azóta is a pénzmosás egyik jelentős tényezője. A Magyarországon mosott pénz javarésze egyébként becslések szerint gazdasági és vagyon elleni bűncselekményekből származik.²²

Ezek a negatív jelenségek, valamint a nemzetközi kötelezettségeknek való megfelelés vezetett oda, hogy az 1994-ben hatályba lépett Társulási Szerződés 86. cikkében kötelezettséget vállaltunk olyan szabályok bevezetésére, melyek egyenértékűek azokkal a szabályokkal, amelyeket a Közösség és más, az e témával foglalkozó nemzetközi szervezetek (FATF) elfogadnak. Az 1994. évi XXIV. törvény (Pmt.) elfogadásával pedig megalkotásra került az első jogszabály, amely a pénzmosás megelőzése és megakadályozása tekintetében kötelezettségeket írt elő.²³

²¹ Molnár Csaba: A pénzmosásról. A múlt és a jelen (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2003. június) 252. oldal

²² Szendrei Ferenc, 213. old.

²³ Murányi Fanni, 39. old.

VII. Szemelvények a magyar pénzmosás jogeseteiből

Pénzmosás büntettének alapos gyanúja miatt 1996 februárjában került sor az első büntetőeljárás megindítására. "Az alapinformáció az Interpol Moszkvai Irodájától érkezett, miszerint a Jekatyerinburgi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya csalás miatt eljárást indított egy orosz állampolgár ellen, aki a bűncselekményével 500 millió rubel kárt okozott egy orosz vegyi üzemnek, miszerint alapanyag beszerzésére vett fel előleget, de azt nem teljesítette. Az összeget átváltotta USD-re, majd 85.500 USD-t egy orosz cég nevében egy magyar cég budapesti pénzintézettel vezetett devizaszámlájára utaltatta, alma szállítás előlegeként."²⁴

A magyar cég vezetője elmondta, hogy az összeg véletlenül érkezett a cége számlájára, azonban az összeg megérkezése előtt faxon értesítette a pénzintézetet, hogy Oroszországból 85.500 USD értékű átutalást vár, majd egy hónappal később egy lett cég javára utalta át a pénzt.

Később kiderült, hogy a magyar cég korábban nem bonyolított hasonló értékű tranzakciót, és sem az orosz, sem a lett céggel (amelyet egyébként sosem jegyezték be Lettországbán) nem állt üzleti kapcsolatban, így alaposan feltehető, hogy a gazdasági társaság vezetője a tranzakciót a bűncselekményből származó bevételek eredetének leplezése céljából folytatta.

Az eljárás során beszerzésre kerültek a szükséges iratok, tanúvallomások, azonban az orosz alapbűncselekmény bizonyítottságának hiányában csak megszüntetés lehetett az ügy vége annak ellenére, hogy a pénz útja végig követhető volt. Az ügy tanulsága tehát a nemzetközi együttműködés hatékonyabbá tételének szükségessége volt.

Szerencsére a felderítés szempontjából sikeresebben záruló esetek is ismertek, ahol az eljárás az elkövetők bűnösségének megállapításával végződött. A következőkben lássunk egy ilyen példát.

A Fővárosi Törvényszék előtt csalás büntette és más bűncselekmények miatt 2012-2014. között volt folyamatban az ügy, ezt követően a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2016-ban hozta meg

²⁴ Szendrei Ferenc, 260. old.

a jogerős döntést. Az ítéletek terjedelmére - és e dolgozat kereteire is - tekintettel az esetnek és a határozatoknak csupán a pénzmosás bűncselekményével kapcsolatos lényegi részeit ismertetem.

Az I. rendű vádlott 2005-ben elhatározta, hogy megvásárol egy nagy forgalmat igazoló gazdasági társaságot abból a célból, hogy annak felhasználásával bankoktól hitelt vegyen fel - valótlanul azt állítva, hogy arra a cég tevékenysége érdekében van szüksége -, majd az így megszerzett pénzt saját céljaira fordítja.

Az I. rendű vádlottnak a cég megvásárlásához pénze nem volt, megélhetését nyugdíjából biztosította.

Az I. rendű vádlott 2005 nyarán a VI. rendű vádlottól tudomást szerzett arról, hogy egy céget a tulajdonosai értékesíteni kívánnak. A Kft. üzletrészeinek eladása tárgyában az I. rendű vádlottal a VI. rendű vádlott tárgyalt.

Az I. rendű vádlott és - az ő kérésére, de az I. rendű vádlott által biztosított pénzből - egy harmadik személy 2005. augusztus hó 12. napján megvásárolta a cég üzletrészeit. Az ügyvezető az I. rendű vádlott lett, a vételárat magánkölcsönből biztosította.

Az I. rendű vádlott ügyvezetése alatt álló gazdasági társaság gazdasági tevékenységet nem folytatott, a működéshez szükséges anyagi fedezettel nem rendelkezett. Az I. rendű vádlottnak valós szándéka nem is volt arra, hogy a Kft. gazdasági tevékenységet végezzen.

Az I. rendű vádlott, miután átvette a cég ügyvezetését, annak nevében, hitelfelvételi lehetőségeket keresett. A hitelt nyújtó bankok felkutatásában kezdetben a IV. rendű vádlott nyújtott segítséget. Az I. rendű vádlott később a IV. rendű vádlott útján ismerkedett meg a II. rendű vádlottal.

A II. rendű vádlott az I. rendű vádlott szándékát megismerve vállalta, hogy a megtévesztéssel történő hitelfelvétel végrehajtásában közreműködik, ezért 2006. január hó 3. napján az I. rendű vádlott a cég iratainak átadása mellett teljes körű meghatalmazást adott II. rendű vádlottnak arra, hogy a cég üzleti ügyeiben a céget képviselve eljárjon.

A hitelfelvelelek során - az addigi 50 millió forintos hitel helyett - 350 millió forintos hitelkérelmet

terjesztettek be, melynek kedvező elbírálása érdekében a céget - valószínűleg - jól működő, jelentős bevétellel és készlettel rendelkező gazdasági társaságnak tüntették fel.

Az APEH 2006 tavaszán adóigazgatási ellenőrzést folytatott a céggel szemben, melynek során 2005. III. és IV. negyedévére 454.248.000 forint adóhiányt állapítottak meg, ennek alapján 227.189.000 forint adóbírságot és 35.575.000 forint késedelmi pótlékot róttak ki a céggel szemben, valamint 2005. I. negyedévére 418.894.000 forint adóhiányt állapítottak meg, ennek alapján 209.518.000 forint adóbírságot és 50.227.000 forint késedelmi pótlékot róttak ki a céggel szemben.

Mindezek ellenére az I. és II. rendű vádlottak tovább folytatták valószínűleg tartalmú okiratok alapján hitelkérelmek benyújtását, így 150 milliótól 800 millió forint közötti összegekre kötöttek hitelszerződéseket.

A kölcsönök visszafizetésére a cég részéről nem került sor, a kölcsön összegét az I. rendű vádlott fiktív gazdasági eseményen alapuló követelés ellenértékékként utalta át a vádlott-társak által vezetett gazdasági társaságoknak, a II. rendű vádlott előírásainak megfelelően.

Az I., II., VII. és VIII. rendű vádlottak a vádbeli időszakban a pénzmosást megvalósító tranzakciókkal érintett cégek ügyvezetői voltak.

Az I. és VI. rendű vádlottak 2006. évben még gépjármű vásárlás céljából is felvettek hiteleket a cég nevében, azonban azok visszafizetésére sem kerül sor, az nem is állt szándékukban.

A fenti hitelszerződések aláírását követően az I. rendű vádlott cégének bankszámláján rendelkezésre állt 150.000.000 forint hitelkeret, illetve arra 2006. augusztus hó 3. napján 170.000.000 forint, majd 2006. augusztus 7. napján további 30.000.000 forint hitelösszeg került átutalásra.

A hitelszámlán végzett tranzakciók eredményeképpen 2006. december 22. napján további 149.994.374 forint hitel folyósítása folytán a folyószámla egyenlege 0 forint volt.

A számláról 387.438.410 forint felvételére, illetve továbbutalására került sor. Az I. rendű vádlott

időközben a hitelszámlára 43.400.000 forintot fizetett vissza, amelyet a későbbiek során ismételten felhasznált, a hitelszerződések alapján összesen 349.994.374 forintot utalt a Kft. számlájára, ebből 149.994.374 forintot 2006. december 22. napján az engedélyezett - és a Kft. által már felhasznált - 150 milliós forint hitelkeret terhére.

A vagyon elleni bűncselekményből²⁵ származó vagyon eredete leplezése céljából, a II. rendű vádlott irányítása alapján, az I. rendű vádlott átutalta a teljes hitelösszeget a II. rendű, VII. rendű és VIII. rendű vádlottak ügyvezetése alatt álló gazdasági társaságok bankszámláira, ahonnan azt a II. rendű vádlott utasításai alapján az érintett vádlottak részben továbbutalták, részben készpénzben felvették, és azt közvetlenül, vagy a IV. rendű vádlotton keresztül a II. rendű vádlottnak juttatták el.

Az I. rendű és a IV. rendű vádlottak az alap vagyon elleni bűncselekmény elkövetésében részt vettek, így tudták, hogy a pénzösszeg bűncselekmény elkövetéséből származik, továbbá tudomással bírtak arról, hogy a pénzmozgás mögött valós gazdasági esemény nincs.

A VII. rendű vádlott az I. rendű vádlottól tudta, hogy a cége számlájára átutalt pénzösszeg vagyon elleni bűncselekményből származik, tisztában volt azzal, hogy ezen átutalást valós gazdasági esemény nem alapozza meg, ennek ellenére a pénz eredetének leplezése érdekében annak egy részét valós gazdasági esemény nélkül egy - szintén az ő ügyvezetése alatt álló - következő cégnek átutalta, illetve készpénzben felvette és azt II. rendű vádlott részére eljuttatta.

A VIII. rendű vádlott ügyvezetése során nem kellő körültekintéssel járt el, amikor a II. és IV. rendű vádlottak irányítása alapján az e két Kft. számlájára érkezett pénzösszegeket készpénzben felvette a bankszámlákról és a II. rendű vádlott részére átadta vagy a IV. rendű vádlotton keresztül eljuttatta és ennek okából nem ismerte fel, hogy az vagyon elleni bűncselekmény elkövetéséből származik.

A bíróság a bizonyítási eljárás eredményeképpen megállapította, hogy az I. II., IV. és VII. rendű vádlottak tudták, hogy a jogügyletekben szereplő pénzösszegek bűncselekmény elkövetéséből származnak. Az I., II. és V. rendű vádlottak az alapbűncselekmény elkövetésében is részt vettek, míg a VII. és VIII. rendű vádlottak nem. A VIII. rendű vádlott az általa vezetett céghez befolyt 130.000.000

²⁵ Jelen esetben csalás, amelynek elkövetéséhez közokirat-hamisítást is elkövettek.

forint összegig tudhatott volna a pénz eredetéről, azonban az ő esetében csak arra lehetett okszerű következtetést levonni, hogy nem tanúsította az elvárható gondosságot vezető tisztségviselőként és ebből eredően nem tudta, hogy vagyon elleni bűncselekményből származik a pénz, így gondatlansága megállapítható.

Az I., II., VII. és VIII. rendű vádlottak a pénz eredetének elleplezése érdekében végeztek pénz átutalásokat, illetve az I., VII. és VIII. rendű vádlottak e célból vették fel készpénzben a bankszámlákra befolyt pénzösszegeket, ami összességében pénzügyi tevékenységnek minősül. A IV. rendű vádlott azáltal, hogy a VII. és VIII. rendű vádlottól átvette az általuk készpénzben felvett összegek egy részét, valamint a VII. rendű vádlottat tájékoztatta, hogy mikor érkezett a pénz a Bt. számlájára, közreműködött a bűncselekmény elkövetésében.

Az eredet elleplezése érdekében való tevékenykedésre vont következtetést az alapozza meg, hogy valamennyien tudták, hogy nincs valós gazdasági esemény, szerződéses jogviszony, árumozgás a pénzmozgás mögött.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. év április hó 29. napján kihirdetett 12.B.1229/2011/196. számú ítéletével megállapította, hogy az I. rendű vádlott elkövette a Btk. 399. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja alapján a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő különösen nagy értékre elkövetett pénzmosás büntettét, a II. rendű vádlott az 1978. évi IV. törvény 303. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő pénzmosás büntettét, mint felbújtó, a IV. rendű vádlott a Btk. 399. § (3) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő különösen nagy értékre elkövetett pénzmosás büntettét, a VII. rendű vádlott a Btk. 399. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő különösen nagy értékre elkövetett pénzmosás büntettét, míg a VIII. rendű vádlott az 1978. évi IV. törvény 303/A. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és a (2) bekezdés a) pont szerint minősülő pénzmosás vétségét.

A másodfokú bíróságként eljáró Fővárosi Ítéletőzta a 2016. év május hó 12. napján kelt 1.Bf.366/2014/86. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének lényegét nem változtatta meg, a pénzmosás bűncselekményét azonban mindegyik elkövető vonatkozásában a 2012. évi C. törvény szerint minősítette.

Az, hogy önmagában csak a bírósági szak több mint 2 évig tartott, valamint a végeredmény - egy nem sok vádlottas, nem sok tényállási pontból álló ügyben - egy több mint 100 oldal terjedelmű ítélet lett, sejteti, hogy milyen kiterjedt, alapos nyomozásnak és bizonyításnak kellett megelőznie az ítélethozatalt.

Sok mindent elárul az is, hogy az igazságszolgáltatásban - kiváltképp a gazdasági bűncselekményeknél - általánosan elmondható, hogy a "kis halakat" sikerül bíróság elé vinni. Ha ebből indulunk ki, akkor a több száz milliós érték csak a jéghegy csúcsának tekinthető és az átlagos ember által fel sem fogható összegeket mosnak tisztára nap mint nap.

VIII. A bűncselekmény jellemzői

Az Európai Unió „negyedik pénzmosás elleni irányelve” hatására 2017. június végétől új jogszabály, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény lépett hatályba. A jogszabály azokra a gazdasági szereplőkre terjed ki, akiknek szolgáltatásait mások könnyen bűncselekményből származó vagyon legalizálására vagy a terrorizmus támogatására használhatják fel. Ilyennek tekinthetők a hitelintézetek, pénzügyi szolgáltatók, posták, könyvelők, adószakértők és játékkaszinók. Olyan szolgáltatóknak is alkalmazniuk kell ezentúl a pénzmosás elleni szabályokat, akikre a korábbi törvény hatálya nem terjedt ki, így a szerencsejáték szolgáltatók is bekerültek ebbe a körbe.

A jogszabály betartása érdekében a szolgáltatóknak belső szabályzatukban kötelezően rögzítendő tartalmi elemeket kell szerepeltetniük, amely tartalmat illetően a Nemzetgazdasági Minisztérium kapott felhatalmazást alsóbb szintű jogszabály létrehozására. A 21/2017. (VIII.3.) NGM rendelet pontokba szedve tömören határozza meg a belső szabályzat kötelező tartalmi elemeit. Így például a belső szabályzatban kell rögzíteni a pénzmosásra vagy a terrorizmus finanszírozására utaló adatok, tények, körülmények megállapításakor figyelembe veendő szempontokat, az ügyfélazonosítás belső eljárási rendjét, az egyszerűsített és a fokozott ügyfél-átvilágítás esetköreit vagy például a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak történő bejelentés belső eljárási rendjét és formáját.

A jelenleg hatályos Btk. (2012. évi C. törvény) a pénzmosást főszabályként bűnkapcsolati tényállásként szabályozza, kivéve a jelen jogeset tárgyát is képező elkövetési mód esetén.

A Btk. 399. § és 400. §-a alapján megkülönböztethetjük a bűncselekmény szándékos (dinamikus, statikus változatát és a saját pénz mosását), illetve a pénzmosás gondatlan alakzatát.

Az ismertetett jogesetben a saját pénz mosásának egyik egyszerűbb esetéről volt szó, amikor árumozgással nem járó ügyletek révén igyekeztek a csalásból származó pénzüsszegeket legalizálni. A vagyon eredetének leplezése céljából tehát hitelek folyósítása érdekében olyan profitot igazoltak okiratokkal, amely a valóságban nem keletkezett, valós tevékenységükhöz pedig pénzügyi szolgáltatásokat vettek igénybe.

A Btk. korábbi 399. § (3) bekezdés b) pontja szól a jogesetben megvalósult saját pénz mosásáról, amely szerint az a személy büntetendő, aki saját bűncselekményének elkövetéséből származó dolgot eredetének leplezése, titkolása céljából gazdasági tevékenység gyakorlása során felhasználja, illetve aki a dologgal összefüggésben bármilyen pénzügyi tevékenységet végez, vagy pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe. Ez a szabály a jelenleg hatályos szabályozás szerint a Btk. 399. § (2) bekezdésében található.

A gazdasági tevékenység során történő felhasználás bármilyen tevékenység lehet, amely a gazdálkodás körében valósul meg. Ez lehet befektetés, üzleti vállalkozás létesítése, bővítése stb. és megvalósítható saját cég körében és idegen, más céghez való bekapcsolódással is. A korábban hatályos gazdasági tevékenység fogalom, miszerint a bevétel elérése érdekében vagy azt eredményező módon saját kockázatra rendszeresen végzett termelő, kereskedelmi vagy szolgáltatótevékenység (1978. évi IV. törvény 315. § (2) bekezdés) nem nyert rögzítést a hatályos szövegben, így annak megítélése a bírói gyakorlat alapján lehetséges, amely a régi szabályozáshoz képest kardinálisan nem módosult. A saját pénz tisztára mosása is célzatos cselekmény. Itt egyébként az elkövető tudata a dolog eredetére szükségképpen kiterjed, hiszen az az elkövető saját cselekményéből származik.

A VIII. rendű vádlott kapcsán szót kell még ejteni a bűncselekmény gondatlan alakzatáról is. A Btk. 400. § különlegessége, hogy az abban foglalt elkövetési magatartás hanyag gondatlansággal, azaz

negligentiával is megvalósítható. Így tehát gondatlan pénzmosás miatt büntetendő az a személy, aki a más által elkövetett büntetendő cselekményből származó vagyont elrejti, átalakítja, átruházza, elidegenítésében közreműködik, felhasználja, azzal összefüggésben pénzügyi tevékenységet végez, pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe vagy arról rendelkezik, és gondatlanságból nem tud a vagyon eredetéről.

Ezen fordulat elkövetője tehát csak olyan személy lehet, aki az alapbűncselekmény elkövetésében nem vett részt. A magatartás szándékos, a gondatlanság csak a dolog bűnös eredetének felismeréséhez kapcsolódik, mivel a tettes ezzel nem volt tisztában, holott a körülményekből fel kellett volna ismernie, hogy a vagyon bűncselekményből származik.

IX. Záró gondolatok

Kábítószer-kereskedők, csempészek, emberrablók, fegyverkereskedők, terroristák, zsarolók, adócsalók és más bűnözők mindig is voltak és lesznek.

Észre kell azonban vennünk, hogy az igényeik időről időre nőnek, és míg kezdetben csak a saját szükségleteik kielégítésére szolgáló bűncselekményeket követtek el, és azok hasznát felélték, a szervezett bűnözés kialakulásával és megerősödésével mára már eljutottak a globális szintű és sokkal nagyobb haszonnal kecsegtető bűncselekmények elkövetéséig. Az így megszerzett bűnös pénz részben eszközzé, forrássá vált az újabb illegális cselekmények elkövetéséhez, melyek gazdaságba történő visszaforgatásával, legalizálásával a bűnelkövetők további haszonra tehetnek szert.

"A közvetlen profit egy részéről tehát a bűnözők a busásan megtérülő befektetés reményében, hosszabb távú érdekeiket szem előtt tartva, ma már tudatosan lemondanak. Ez egyben azt is jelenti, hogy a szervezett bűnözés folyamatosan erősödik, s egyre messzebbre, egyre mohóbban terjeszti ki csápjait."²⁶

A szervezett bűnözésből hatalmas profit termelődik, megfelelő anyagi bázis nélkül azonban nem lehet bűnözői csoportokat, bűnszervezeteket létrehozni és működtetni. A már meglévő bűnszervezetek

²⁶ Szendrei Ferenc, 183. old.

pedig, ha nem lenne lehetőségük a bűncselekményből származó jövedelmet tisztára mosni, anyagi háttér nélkül előbb-utóbb ellehetetlenülnének. Ha pedig a szervezett bűnözőket tudnánk megfosztani a "jövedelmüktől", akkor ezzel egy öntisztulási folyamatot indíthatnánk el a társadalomban.²⁷

Ez a helyzet a pénzmosás bűncselekményét új dimenzióba helyezi, mára már világméretű problémáról van szó, melynek kezelése a hagyományos bűnüldözési technikákkal, módszerekkel aligha lehetséges. A nemzetközi összefogás, a szervezett akciók és a modern technikák bevetése nélkülözhetetlen a pénzmosás elleni sikeres fellépéshez, hiszen az újabb és újabb pénzmosási technikák megjelenésének csak a bűnözők fantáziája szabhat határt.

Éppen ennek kiküszöbölése érdekében minden állam köteles kijelölni egy központi szervet, amely az ún. „pénzmosás gyanús” bejelentéseket fogadja például bankoktól, postai szolgáltatóktól, könyvvizsgálóktól, majd azokat kielemezi, értékeli és annak eredményét bűnüldözési célból továbbítja a pénzmosás elleni fellépés érdekében. Magyarországon ezt a feladatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítás szervezetében működő Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda látja el. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal végzi a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény rendelkezései betartásával kapcsolatos, feladatkörébe utalt ellenőrzési, hatósági felügyeleti feladatokat, valamint az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvényben meghatározott feladatokat. Az egysége, a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda pedig egyrészt a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény szerinti pénzügyi információs egységként működő hatóság, továbbá az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti feladatokat látja el. Ezen kívül feladata a nemzetközi szankció keretében elrendelt külkereskedelmi korlátozás alá eső termékek finanszírozásának, illetve a pénzügyi támogatásnak az engedélyezése.

Az iroda az elemző-értékelő tevékenysége körében operatív és stratégiai elemzést végez a bűncselekmények megelőzésének, felderítésének, nyomozásának elősegítése céljából, mely tevékenysége nyomán a Nemzeti Adó-és Vámhivatal tájékoztatása szerint a 2021. évben havonta

²⁷ Györgyi Kálmán: A szervezett bűnözés és a pénzmosás elleni fellépés jogi lehetőségei a Magyar Köztársaságban. Közjegyzők Közlönye 2000. 1. szám 5. old.

átlagosan ezeregyszáz bejelentést kapott, elsősorban bankoktól, egyéb pénzügyi szolgáltatóktól és pénzváltóktól és összesen egyszáznyolcvanhét alkalommal tett javaslatot eljárás megindítására. A nemzetközi együttműködés és információcsere keretében pedig a 2021. évben havonta átlagosan huszonnégy esetben történt megkeresés küldés, huszonhat esetben tájékoztatás küldés és negyvenkettő esetben válaszadás. A beérkezett megkeresések, tájékoztatások és válaszadások száma nemzetközi összefüggésben a 2021. évben összesen négyszáztizenkettő, egyezerháromszáznyolcvanhét és háromszázhuszonhét volt a Nemzeti Adó-és Vámhivatal által közzétett statisztika szerint. A magyar nyomozó hatóságok ugyanezen évben összesen kilencszázkilencvenöt alkalommal éltek ennek lehetőségével.

Végül, de nem utolsó sorban az iroda a statisztikai adatok közzététele mellett javaslatokat fogalmaz meg, valamint a Nemzeti Adó-és Vámhivatal honlapján a konkrét esetek hozzáférhetővé tételével nyújt segítséget a visszaélések felismeréséhez és a bejelentések megtételéhez.

A pénzmosás elleni küzdelem érdekében tehát együtt kell működnünk más országokkal, nemzetközi szervezetekkel, tökéletesíteni kell a nyomozási technikákat, szervezett akciókat kell lebonyolítani, és mindezek mellett a jogi szabályozást is igyekezni kell a mindennapi változásokhoz igazítani, mivel világméretű problémáról beszélünk, melynek kezelése a hagyományos bűnüldözési technikákkal, módszerekkel aligha lehetséges.

Végül nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy - ahogy az említett jogesetek is ékesen példázzák - nem kell mindig bűnszervezetekre, nemzetközi bűnözői formációkra gondolni, amikor a pénzmosás szót halljuk, hiszen nem lehetetlen, hogy a pénzmosás előttünk a sarki élelmiszerboltban, egy erdei kiránduláson, vagy éppen az iskolai alapítványban zajlik.²⁸

²⁸ Gál István László: A pénzmosás elleni küzdelem régi és új irányai a nemzetközi jogban és az EU-jogban. Európai Jog 2007/7. 12-23. old.

Felhasznált irodalom, internetes források:

- Gál István László: A pénzmosás elleni küzdelem közgazdasági és büntetőjogi kérdései, Pécs, 2005. PhD értekezés
- Gulyás Mónika: A Pénzmosás elleni küzdelem eszközei Magyarországon és az Európai Unióban, Szakdolgozat, Miskolc, 2013.
- Jeffrey Robinson: A pénzmosoda. A világ harmadik legnagyobb üzlete belülről. Park Kiadó, Budapest, 1996.
- 4. Molnár Csaba: A pénzmosásról. A múlt és a jelen (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2003. június)
- 5. Murányi Fanni: A pénzmosás, Budapest, 2016. Szakdolgozat
- 6. Szendrei Ferenc: A pénzmosás, Pécs, 2010. PhD értekezés
- 7. Varga Judit: Pénzmosás a mindennapjainkban, Büntetőjogi szemle 2015/3. szám
- 8. Hamis érme az ókori Angliából, 2010. november 26.
(https://multkor.hu/20101126_hamis_erne_az_okori_angliabol)
- 9. Györgyi Kálmán: A szervezett bűnözés és a pénzmosás elleni fellépés jogi lehetőségei a Magyar Köztársaságban. Közjegyzők Közlönye 2000. 1. szám
- 10. Gál István László: A pénzmosás elleni küzdelem régi és új irányai a nemzetközi jogban és az EU-jogban. Európai Jog 2007/7.